

<http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/17071> (Дата звернення: 14.11.2022 року).

3. Хорт І.В. МОДЕЛЬ ПОЛЩЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА БЕЗПЕКУ ГРОМАДИ. Міжнародна наукова конференція. 2021 URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/196/5471/11457-1?inline=1> (Дата звернення: 14.11.2022 року).

***Вітюк Дарина Вікторівна,**
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДИПЛОМАТИЧНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Починаючи із становлення незалежності, в Україні виникли нові напрями в розбудові як економіки, культури, політики всередині країни, так і за її межами. Таке явище дістало назву – міжнародні відносини. Геополітичні зміни на початку 90-х років ХХ ст., подолання залежності та скутості у відносинах з іноземними державами спричинили певні зміни в дипломатичних відносинах, вивівши їх на новий вищий рівень.

В юридичній енциклопедії під поняттям «дипломатія» (від грец. аркуш, документ, складений удвоє) розуміється: 1) офіційна діяльність по здійсненню програми зовнішньої політики держави щодо захисту її прав та інтересів за кордоном. Реалізується урядовими відомствами (міністерством закордонних справ, іноді головою уряду та керівником держави). Дипломатія – складова зовнішньої політики, міжнародної діяльності держави. Зовнішня політика визначає цілі та завдання дипломатії. Дипломатія активно використовує

політичні форми зносин між державами в поєднанні з економічними, правовими, культурними, науковими та іншими формами відносин. Сенс і призначення дипломатії полягає у виборі засобів і методів, необхідних для досягнення зовнішньополітичних цілей держави. Вона покликана забезпечити розвиток міжнародних відносин у бажаному для країни руслі (збереження суспільного та державного устрою, цілісності кордонів, утвердження міжнародного авторитету держави тощо); 2) переносно – мистецтво досягати своєї мети методами, властивими дипломатові [1, с. 189–190].

Законом України «Про дипломатичну службу» від 7 червня 2018 р. № 2449-VIII власне дипломатичну службу визначено як державну службу особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності посадових осіб дипломатичної служби, пов'язаній з реалізацією зовнішньої політики України, захистом національних інтересів України у сфері міжнародних відносин, а також прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном [2]. Звідси можна узагальнити, що дипломатія – це офіційна діяльність зі здійснення зовнішньої політики держави, захисту прав та інтересів держави, її установ і громадян за кордоном.

Міжнародні контакти України із зарубіжними державами охоплюють увесь спектр міждержавних відносин. Відповідно до основних завдань дипломатії можна виокремити такі її функції:

1) представництво – ця функція означає, що дипломатична місія не представляє ані главу держави, ані уряд, але державу як суб'єкт міжнародного права;

2) переговори – функція, що гарантує розгляд проблеми зіткнення спільних інтересів держав задля вирішення цієї проблеми;

3) інформація – функція інформаційного спостереження, забезпечує відправлення отриманих законним шляхом даних щодо внутрішнього життя та настроїв населення щодо міжнародної політики країни проживання;

4) дипломатичний захист – функція, що дозволяє дипломатичній місії пропонувати дипломатичний захист громадянам, які тимчасово перебувають або проживають у країні перебування цієї місії від можливих порушень їхніх прав

або інтересів;

5) міжнародне співробітництво – центральна функція, що сприяє дружнім відносинам і співпраці між державою, що направляє дипломатичну місію та державою, що її приймає;

б) консульські функції [3].

У свою чергу воєнна дипломатія – організаційний воєнно-політичний інструмент відносин між суверенними державами на рівні їхніх збройних сил, заснований на взаємному обміні радниками з питань оборони.

Воєнна дипломатія є видом дипломатичної діяльності, головними функціями якої, згідно з Віденською конвенцією про дипломатичні зносини 1961 р., є представництво збройних сил держави, направлення дипломатичної місії в державі перебування та збір легальної інформації про наявний стан справ у державі перебування та її направлення до своєї держави. Воєнна дипломатія є дипломатичною діяльністю у воєнній сфері, суб'єктам якої (тобто, органом, уповноваженим на здійснення такої діяльності) є воєнний аташат. Зважаючи на те, що статус військових аташе якимось не виокремлений Віденською конвенцією про дипломатичні зносини, вони користуються такими ж привілеями та імунітетами, як інші дипломатичні службовці. Підсумовуючи, воєнна дипломатія і дипломатія співвідносяться як частини загального [3].

Війна формує новий порядок денний для всіх складових життя, зокрема і для дипломатії. Пріоритетами дипломатичних представництв під час воєнного стану є:

– діяльність у напрямі нових можливостей для постачання необхідної зброї, створення дипломатичного супроводу, питання ленд-лізу;

– економічна допомога у відбудові післявоєнної держави;

– формування, консолідація політичної підтримки у світі [4, с. 15].

Прикладом правильного ведення воєнної дипломатії серед світових країн є Україна, адже завдяки активній політиці вітчизняної дипломатії Україна отримала небачений за 30 років рівень підтримки з боку Заходу. Зокрема створена

антиросійська коаліція, армія отримує від країн-партнерів сучасну зброю, Україна робить швидкі кроки на шляху до вступу в Європейський Союз. США та Європейський Союз запроваджують безпрецедентні та масштабні санкції проти росії. Президент України В.О. Зеленський вважає, що запеклу боротьбу за незалежність і територіальний суверенітет можна завершити одним шляхом: «Війна складна, і перемога буде дуже складна, вона буде і кривава, вона точно буде в бою, але кінцівка точно буде в дипломатії».

Отже, дипломатія воєнна, як і загальнодержавна, належить до соціально-політичної сфери суспільного життя. Діяльність усіх компонентів воєнно-дипломатичної системи держави нерозривно пов'язана з її національними інтересами, зокрема з інтересами людини й суспільства.

Список використаних джерел

1. Шевченко І. Д. Дипломатія. *Юридична енциклопедія* : В 6 т. Т. 5 : П–С / Редкол : Ю. С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2003. С. 189–190.

2. Закон України «Про дипломатичну службу» від 7 червня 2018 р. № 2449-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#top>

3. Воронікова К. Дипломатія і розвідка. Взаємозв'язок зовнішньополітичної діяльності держави і діяльності її розвідувальних служб. URL : <https://bintel.org.ua/nukma/diplomatija-i-rozvidka/>

4. Історія дипломатії : навч.-метод. посіб. / За ред. О. В. Бігняка. Одеса : Гельветика, 2021. 116 с.